

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzük'ün 96'ncı ve 99'uncu Maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Öznur Barın
Hakkâri Milletvekili

Hakkâri ilimiz Yüksekova ilçesinde Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı olarak hizmet veren İlçe Halk Kütüphanesi, kamusal bilgiye erişim, eğitimde fırsat eşitliği ve yaşam boyu öğrenme ilkelerinin yereldeki en temel dayanaklarından biridir. Bununla birlikte, mevcut fiziki kapasitenin yetersizliği, artan öğrenci yoğunluğu ve sosyo-ekonomik kırılganlıkların derinleşmesi, söz konusu hizmetin etkinliğini ve erişilebilirliğini ciddi biçimde sınırlandırmaktadır.

Özellikle son yıllarda özel öğretim kurumlarındaki maliyet artışları, öğrencileri kamusal ve ücretsiz öğrenme alanlarına yönlendirmiş; bu yönelim, genç nüfus oranı yüksek olan Yüksekova'da halk kütüphanesine yönelik talebi olağanüstü düzeyde artırmıştır. Ancak yaklaşık 200 kişilik kapasiteye sahip mevcut kütüphane, bu talebi karşılamaktan uzak olup, öğrenciler sabahın erken saatlerinden itibaren uzun süre sıra beklemekte, önemli bir kısmı ise yer bulamadan geri dönmek zorunda kalmaktadır. Bu durum, eğitim hakkının fiilen kullanımını engelleyen yapısal bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır.

Diğer yandan, depreme dayanıksız olduğu gerekçesiyle yıkılan kültür merkezinin yerine yeni bir yapının hâlen inşa edilmemiş olması, ilçedeki kamusal çalışma alanı eksikliğini daha da derinleştirmiştir. İlçede öğrenci yoğunluğunu karşılayabilecek alternatif etüt merkezlerinin veya çok amaçlı kültürel mekânların bulunmaması, mevcut kütüphane üzerindeki yükü artırmakta; öğrenciler açısından nitelikli ve güvenli çalışma ortamlarına erişim ciddi biçimde kısıtlanmaktadır.

Anayasa'nın 42. maddesi, eğitim ve öğrenim hakkının güvence altına alınmasını devlete açık bir yükümlülük olarak yüklemektedir. Aynı şekilde, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, yurttaşların eğitim olanaklarına eşit erişimini sağlama ilkesini benimsemekte; 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ise kamu kaynaklarının etkin, verimli ve ihtiyaç odaklı kullanılmasını zorunlu kılmaktadır. Bu çerçevede, Yüksekova'da yaşanan mevcut tablo, yalnızca bir altyapı eksikliği değil, aynı zamanda kamusal hizmet sunumunda bölgesel eşitsizliklerin derinleştiğini gösteren yapısal bir sorundur.

Nitekim 2024 yılı yatırım programına alındığı ifade edilen yeni halk kütüphanesi projesine bugüne kadar fiilen başlanmamış olması, planlama ve uygulama süreçleri arasındaki kopukluğu gözler önüne sermektedir. Yerel düzeyde kütüphane yönetiminin tüm çabalarına rağmen, mevcut imkânlarla artan talebin karşılanması mümkün olmamakta; kamu görevlilerinin kendi

çalışma alanlarını dahi öğrencilere tahsis etmek zorunda kalması, sorunun aciliyetini ve boyutunu açıkça ortaya koymaktadır.

Bu bağlamda, Yüksekova ilçesinde ortaya çıkan kapasite sorunu; yalnızca yerel bir hizmet eksikliği değil, aynı zamanda kamusal eğitim altyapısının planlanması, bölgesel ihtiyaçların gözetilmesi ve sosyal adaletin sağlanması bakımından bütüncül bir politika ihtiyacına işaret etmektedir. Genç nüfusun yoğun olduğu bölgelerde kamusal öğrenme alanlarının artırılması, geçici çözümlerle birlikte kalıcı ve sürdürülebilir yatırımların hayata geçirilmesi, anayasal yükümlülüklerin yerine getirilmesi açısından zorunludur.

Bu itibarla; Yüksekova'da yeni kütüphane ve kültür merkezi yatırımlarının ivedilikle başlatılması, mevcut kapasite yetersizliği giderilene kadar geçici çözümlerin devreye alınması ve Hakkâri genelinde benzer sorunlara yönelik sistematik bir yaklaşım geliştirilmesi kamu yararı açısından elzemdir.

Bu bağlamda;

1. Hakkâri ilimiz Yüksekova ilçesinde 2024 yılı yatırım programına alındığı belirtilen yeni halk kütüphanesi projesinin mevcut fiziki ve idari durumu nedir? Projenin uygulama sürecine neden başlanmamıştır?
2. Söz konusu kütüphane yatırımına ilişkin ihale süreci, yer tahsisi, proje onayı ve inşaat başlangıç takvimine dair somut bir planlama yapılmış mıdır? Yapılmış ise bu takvimin kamuoyuyla paylaşılmasının gerekçesi nedir?
3. Mevcut Yüksekova İlçe Halk Kütüphanesi'nin kapasite yetersizliği Bakanlığınız tarafından tespit edilmiş midir? Bu kapsamda kapasite artırımı veya hizmet genişletmeye yönelik kısa vadeli bir eylem planı bulunmakta mıdır?
4. Yeni kütüphane binası tamamlanana kadar öğrencilerin yaşadığı mağduriyetin giderilmesi amacıyla; kamuya ait âtıl durumdaki binaların, eğitim kurumlarının veya diğer uygun mekânların geçici etüt alanı olarak tahsis edilmesine yönelik bir çalışma yürütülmekte midir?
5. Depreme dayanıksız olduğu gerekçesiyle yıkılan kültür merkezinin yeniden inşasına ilişkin Bakanlığınızın yatırım programında yer alan bir proje bulunmakta mıdır? Bulunmakta ise mevcut durum ve takvim nedir?
6. Yüksekova ilçesinin demografik yapısı, genç nüfus oranı ve merkezi sınavlara hazırlanan öğrenci sayısı dikkate alınarak, kişi başına düşen kütüphane ve etüt alanı kapasitesine ilişkin herhangi bir analiz yapılmış mıdır?
7. Hakkâri ili genelinde ve ilçelerinde halk kütüphanelerinin kapasite, fiziki altyapı ve kullanıcı yoğunluğuna ilişkin güncel bir envanter çalışması bulunmakta mıdır? Bu veriler doğrultusunda planlanan yeni yatırımlar nelerdir?
8. Eğitimde fırsat eşitliğinin güçlendirilmesi amacıyla, dezavantajlı bölgelerde kamusal öğrenme alanlarının artırılmasına yönelik Bakanlığınızın yürüttüğü veya planladığı özel bir program ya da teşvik mekanizması bulunmakta mıdır?

9. Yerel yönetimler, üniversiteler ve diğer kamu kurumları ile koordinasyon içerisinde, Yüksekova'da çok amaçlı bir kültür, eğitim ve öğrenme yerleşkesinin kurulmasına yönelik bir iş birliği modeli geliştirilmekte midir?
10. Benzer kapasite yetersizliklerinin yaşandığı bölgelerde öğrencilerin eğitim hakkına erişimini güvence altına almak amacıyla, acil müdahale ve geçici çözüm mekanizmalarının oluşturulmasına yönelik Bakanlığınızın bir düzenlemesi bulunmakta mıdır?
11. Mevcut kütüphanelerde hizmet süresinin uzatılması, vardiyalı kullanım modeli veya rezervasyon sistemi gibi uygulamaların hayata geçirilmesi yönünde bir çalışma yapılmakta mıdır?
12. Kütüphane hizmetlerinden yararlanamayan öğrencilerin sayısına ilişkin Bakanlığınızın elinde veri bulunmakta mıdır? Bu öğrencilerin ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik özel bir politika geliştirilmiş midir?